

Στην αρχαιότερη εκδοχή της, αυτήν που και ο Όμηρος είχε υπόψη του, η εκστρατεία εναντίον της Θήβας ήταν υπόθεση του Άργους και των άμεσα ενδιαφερομένων, Πολυνείκη και Τυδέα, που έπαιρνε σειρά για την Καλυδώνα, όπως είχε υποσχεθεί ο βασιλιάς, Άδραστος. Η Θήβα ήταν Επτάφυλη, διέθετε δηλαδή επτά πύλες. Κι αυτό σήμαινε ότι χρειάζονταν επτά αρχηγοί, ένας για κάθε μια, εξ ου και «Επτά επί Θήβας» επικράτησε να ονομάζεται η εκστρατεία (από την ομώνυμη τραγωδία του Αισχύλου που διδάχτηκε το 467 π.Χ.).

Αρχικά, την ομάδα των επτά αρχηγών συγκρότησαν ο βασιλιάς Άδραστος και οι αδελφοί του,

Μηκιστέας και Παρθενοπαίος Βιαντίδες, ο Καπανέας από τους Αναξαγορίδες, ο Αμφιάραος από τους Μελαμποδίδες και οι Πολυνείκης και Τυδέας.

Όταν η ομάδα χρειάστηκε να διευρυνθεί, από τους Επτά εξαιρέθηκαν ο Άδραστος και οι Πολυνείκης και Τυδέας, που θεωρήθηκαν γενικοί αρχηγοί. Στους Μηκιστέα, Παρθενοπαίο, Καπανέα και Αμφιάραο προστέθηκαν ο Ετέοκλος, ο Ιππομέδοντας και ο Λυκούργος. Δηλαδή, αντί για τον Ίφη (Αναξαγορίδη αδελφό του Καπανέα, στον οποίο επιφυλάχθηκε διαφορετικός ρόλος), μπήκε ο γιος του (και ανιψιός του Καπανέα), Ετέοκλος. Προστέθηκε και ο βασιλιάς της Λέρνας, Ιππομέδοντας, ως επικεφαλής των Μυκηναίων που, όπως αναφέρθηκε, κατά τον Όμηρο, δεν είχαν μετάσχει. Αυτός βρέθηκε να είναι Βιαντίδης ανιψιός ή, κατ' άλλους, αδελφός του Άδραστου. Προστέθηκε και ο Λυκούργος, κι αυτός ανιψιός του Άδραστου (γιος του νεκρού βασιλιά Πρώνακτα), αν και ο Απολλόδωρος τον θεωρεί γιο του Φέρη κι αδελφό του Άδημου.

Στην πορεία, ειπώθηκε ότι ναι μεν μετείχε ο Παρθενοπαίος, όμως δεν ήταν ο αδελφός του Άδραστου αλλά ο γιος της Αταλάντης, βασιλιάς στην Τεγέα της Αρκαδίας. Μετά, ο Μηκιστέας απαλείφθηκε (ήδη από τον Όμηρο, δεν αναφέρεται ως ένας από τους Επτά αλλά ως ήρωας, νικητής στους αγώνες προς τιμή του νεκρού Οιδίποδα), ενώ προστέθηκαν ο Λαόδοκος (γιος του Βιάντα και θεός του Άδραστου), ακόμα και ο Ίδας με τον αδελφό του, Λυγκέα (οι Αφαρητιδες).

Στα 467 π.Χ., ο Αισχύλος (στην τραγωδία του «Επτά επί Θήβας») εξαιρέσε τον Άδραστο από τους αρχηγούς που ανέλαβαν τις επτά πύλες της Θήβας και τοποθέτησε καθένα από τους άλλους μπροστά στην πύλη του, με τον αντίστοιχο Θηβαίο υπερασπιστή απέναντί του ως εξής:

1. Ο Τυδέας ανέλαβε τις Προιτίδες πόρτες με αντίπαλο τον Μελάνιππο.
2. Ο Καπανέας ανέλαβε τις Ηλέκτρες πόρτες με αντίπαλο τον Πολυφόντη που όμως είχε ήδη πέσει νεκρός σ' εκείνη την ενέδρα στον Τυδέα, όπως αναφέρθηκε.
3. Ο Ετέοκλος ανέλαβε την Νηίτη πύλη με αντίπαλο τον Μεγαρέα.
4. Ο Ιππομέδοντας ανέλαβε τις Ογκαΐδες πόρτες με αντίπαλο τον Υπέρβιο.
5. Ο Παρθενοπαίος ανέλαβε την Βοραία (βορινή) πύλη με αντίπαλο τον Άκτορα (αδελφό του Υπέρβιου).
6. Ο Αμφιάραος ανέλαβε τις Ομολωΐδες πόρτες με αντίπαλο τον Λασθένη. Και
7. Ο Πολυνείκης ανέλαβε την Έβδομη πύλη με αντίπαλο τον αδελφό του, Ετεοκλή.

Περίπου μισό αιώνα αργότερα, στα 420 π.Χ., ο Ευριπίδης (στις «Ικέτιδες») έβαλε στους Επτά τον Άδραστο και αφαιρέσε τον Αμφιάραο. Τριακόσια χρόνια αργότερα, ο Απολλόδωρος έβγαλε τον Ετέοκλο και τοποθέτησε καθένα από τους Επτά απέναντι στην πύλη του ως εξής:

Άδραστος (Ομολωΐδες πόρτες), Τυδέας (Κρηνίδες πόρτες), Πολυνείκης (Υψιστες πόρτες), Αμφιάραος (Προιτίδες πόρτες), Καπανέας (Ωγύγιες πόρτες), Ιππομέδοντας (Ογκαΐδες

πόρτες) και Παρθενοπαίος (Ηλέκτρεις πόρτες).

Στην πλευρά των Θηβαίων αγωνίστηκαν και άλλοι ήρωες, όπως ο Περικλύμενος (γιος του Ποσειδώνα ή του Νηλέα) και οι Αμφίδικος, Ίσμαρος και Λεάδης, γιοι του Αστακού και αδέρφια του Μελάνιππου. Κι ακόμα, όπως παραδίδει ο Πausanίας (9, 9, 2), πήγαν να βοηθήσουν μισθοφόροι από την Φωκίδα και Φλεγύες από τον Ορχομενό.

(τελευταία επεξεργασία, 21 Νοεμβρίου 2021)